

Bibliotheek is de nieuwe kop van Jut

VAN ONZE VERSLAGGEVER

DEN HAAG - Bibliotheeken in steden en dorpen zijn de kop van Jut in de bezuinigingsplannen van gemeenten en provincies. Subsidies worden de komende jaren met vele miljoenen teruggeschroefd waardoor naar verwachting honderden filialen dicht moeten, openingstijden veranderen en het lidmaatschap duurder wordt. Dat blijkt een onlangs gepubliceerd onderzoek in opdracht van het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap.

„Dit is een verarming voor de mensen en wijken”, reageert Coen van Hoogdalem, secretaris van de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB). „De bibliotheek is de laatste nog echt openbare plek waar mensen terecht kunnen voor kennis en sociale contacten.”

Wie morrelt aan de bieb, morrelt aan de sociale cohesie in steden en dorpen, stelt Van Hoogdalem. Natuurlijk moet iedereen

Flink korten

De provinciale bezuinigingen zijn van toepassing op de sectoren erfgoed, media, kunsten en bibliotheken. Gelderland bezuinigt zwaar op bibliotheekondersteuning. Noord-Brabant wilde aanvankelijk honderd procent bezuinigen op de provinciale bibliotheekcentrale, maar dat is inmiddels teruggebracht tot 25 procent. Zeeland en Noord-Holland bezuinigen twintig procent op de bibliotheekcentrale.

De meeste gemeenten willen de bezuinigingsoperatie in één jaar voltooien. Andere smeren deze uit over enkele jaren. Soms begint deze in 2011

en loopt door in 2012 (Den Haag en Westland). Andere beginnen in 2012 (Zwolle en Alkmaar) en gaan daarna verder. Deventer is van plan de kaasschaaf te hanteren tot 2018. Emmen bezuinigt tussen de 1,75 procent (2011) en 2,8 procent op kunst en cultuur. Een groot deel betreft het bibliotheekwerk. Ede bezuinigt oplopend naar een bedrag van 530.000 euro in 2014. Ook de bieb wordt getroffen.

Bron: Bezuinigingen van gemeenten en provincies op kunst en cultuur, DSP-groep, in opdracht van het ministerie van OCW

bezuinigen, beseft hij, maar dan wel op een eerlijke manier. „Deze bezuinigingen zijn niet proportioneel.”

De bibliotheek staat mer stip op nummer één als het gaat om snijden in de kunst- en cultuursector, zo blijkt uit de studie waar 245 gemeenten en de twaalf provincies aan meededen. Daarna volgen cultuureducatie, ama-

teurkunst, podia en podiumkunsten, musea en overige kunsten. Als hoofdredenen geven de gemeenten op dat alle beleidsterreinen worden getroffen door bezuinigingen en dat organisaties door beter samen te werken meer kunnen doen met minder geld.

Een bezuiniging van één of twee procent is nog wel op te

vangen, stelt de VOB. Maar kortingen van twintig tot vijftig procent, zoals sommige gemeenten voor ogen hebben, zijn funest.

Nederland telt zo'n 180 bibliotheekorganisaties die meer dan duizend vestigingen hebben. Daarvan zou een derde moeten sluiten vanwege de bezuinigingen, stelt de bibliotheekorganisatie. Dit treft niet alleen jongeren en ouderen die veel van de bieb gebruikmaken, aldus secretaris Van Hoogdalem. „Veel ouders met kinderen schrijven zich in voor een lidmaatschap. Momenteel hebben we zo'n 4,1 miljoen leden en zijn daarmee groter dan een club als de ANWB.”

Ondertussen wordt er druk gezocht naar alternatieven om de klap te verzachten. Zoals een geautomatiseerde bieb waar de klant zoveel mogelijk zelf moet doen zonder hulp van medewerkers. „Ook kijken we naar samenwerking met scholen en zorginstellingen om de boeken daar in een ruimte onder te brengen.”

De bezuinigingsdrift is niet van hogerhand opgelegd. In het regeerakkoord van VVD en CDA, met gedoogsteun van de PVV, staat letterlijk dat bibliotheken worden ontzien. Maar het is de

gemeente die uiteindelijk verantwoordelijk is voor de invulling van bezuinigingen. In de zoektocht naar geld komen zij als vanzelf uit bij de bibliothe-

ken, aangezien deze instellingen zwaar leunen op geld van de lokale overheid.

Bibliotheekdirecteuren zijn inmiddels in gesprek gegaan

met cultuurwethouders om te praten over de plannen. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft haar leden geadviseerd niet al te rigoureuus te

snijden, aangezien de bieb een waardevolle bijdrage kan leveren aan het terugkomen van leesachterstanden en het leefklimaat in wijken.